

27 april 2021

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 68

KFKS 2021/260

Remiss – Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska

(Yttrande till Utbildningsdepartementet över SOU 2020:67)

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att fatta följande beslut:

Kommunstyrelsen antar utbildningsnämndens förslag till yttrande.

Ärende

Utredningen Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67), har överlämnat sitt betänkande till regeringen. Utbildningsdepartementet har skickat betänkandet på remiss och svar ska lämnas senast 21 maj 2021. Utredningen lämnar förslag som syftar till att dels öka deltagandet i förskolan bland barn i 3-5 års ålder, dels stärka förskolans arbete med barnens språkutveckling i svenska, bland annat när det gäller nyanlända barn, barn med annat modersmål än svenska och barn med socioekonomiskt svag bakgrund. De åtgärder som föreslås är att kommunerna ska bedriva uppsökande verksamhet, kommunerna ska direktinskriva vissa barn i förskolan och införande av obligatorisk förskola från 5 års ålder.

I förslaget till remissyttrande påtalar utbildningsnämnden att ett system med direktinskrivning i förskola inte är den bästa vägen för att få fler barn i förskolan. Vårdnadshavare ska få information så att de kan göra ett aktivt val av förskola för sitt barn. Vidare anser utbildningsnämnden att en obligatorisk förskola för 5-åringar innebär en stor och genomgripande förändring i det svenska skolsystemet. En sådan förändring bör föregås av ett gediget utredningsarbete med en väl genomarbetad konsekvensanalys. Utbildningsnämnden anser att utredningen vare sig utrett frågan tillräckligt eller gjort en fullständig konsekvensanalys av ett införande av elvaårig skolplikt i Sverige. Ett införande av skolplikt vid 5 års ålder påverkar alla barn och vårdnadshavare och då räcker det inte med att basera förslaget på behovet för en liten grupp barn utan att ha prövat alternativa vägar

Handlingar i ärendet

Protokollsutdrag från utbildningsnämnden den 25 mars 2021, § 22 (inklusive bilagor)

Bilaga Utbildningsnämndens förslag till yttrande

Bilaga Tjänsteskrivelse till utbildningsnämnden, daterad den 5 mars 2021

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

27 april 2021

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Yrkanden

Mats Gerdau (M) yrkade, med instämmande av Hans Peters (C) och Karin Teljstedt (KD), bifall till utbildningsnämndens förslag.

Khashayar Farmanbar (S) yrkade bifall till eget förslag till yttrande i enlighet med bilaga 1 till protokollet.

Mikael Carlsson (NL) yrkade bifall till eget förslag till yttrande i enlighet med bilaga 2 till protokollet.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterade inledningsvis att det fanns tre förslag till beslut.

Ordföranden ställde vart och ett av förslagen mot avslag, och konstaterade därefter att arbetsutskottet hade beslutat i enlighet med förslaget från utbildningsnämnden.

Protokollsanteckningar

Andreas Andersson lät anteckna följande till protokollet för Socialdemokraterna:

”Vi är mycket positiva till förslagen om uppsökande verksamhet samt kompetenshöjande åtgärder, och är glada över att kunna enas kring dem i remissväret. Det är av stor vikt att vi kan höja andelen utbildad personal i förskolan och därmed ge våra barn bättre förutsättningar för lärande redan i unga år. Det är därutöver alltid önskvärt att alla vårdnadshavare känner till vilka möjligheter som finns för sina barn, att få ut mer information om förskolan är därför en bra ambition.

Vi är även positiva till förslaget om direktinskrivning i förskolan. Det kan komma att leda till att fler barn ingår i verksamheten, i synnerhet i grupper där deltagandet idag är lite lägre. Valfriheten består, men systemet för anmälan förändras. Självklart ska ingen ha sitt barn på en förskola man inte anser passar, det är därför viktigt att detta kombineras med information om vilka möjligheter som finns för aktivt val av förskola eller pedagogisk omsorg.

Förslaget om obligatorisk förskola från 5 års ålder, och därmed förlängd skolplikt, är något vi är positiva till. Det behöver dock utredas ordentligt innan ett eventuellt införande, inte minst med tanke på att skolplikten förlängdes med ett år relativt nyligen. Faktorer såsom tillgång till förskoleplatser, uppdateringar av läroplanen och vilka effekter reformen skulle få på barnens lärande måste redas ut.”

Mikael Carlsson lät anteckna följande till protokollet för Nackalistan:

”Nackalistan anser att det är viktigt att alla barn ges rätt förutsättningar för att lära sig språket på ett för individen optimalt sätt. Det är jättebra att man nu på allvar börjar ta tag i denna fråga och kommer med förslag. Nackalistan vill dock se lite ändringar i det förslag som presenteras bl.a så är vi tveksamma till att göra förskolan obligatorisk från fem års ålder utan vill istället se en ökad flexibilitet i den ålder då man börjar i förskoleklass.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

27 april 2021

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Nackalistan har under lång tid arbetat för att minska gruppstorlekarna på våra förskolor, detta skulle ge alla barn ökade möjligheter att få träna språket i vardagliga situationer och betyda mycket för många barns språkutveckling. Förskolan har en viktig roll och vi från Nackalistan tror att det första steget för att förbättra barns språkutveckling är att ge pedagogerna rätt förutsättningar för sitt arbete.”

Karin Teljstedt lät anteckna följande till protokollet för Kristdemokraterna:

”Att försvara föräldrars rätt att själva avgöra vad som är bäst för de egna barnen är ett kärnvärde för varje Kristdemokrat. Storskaliga, kollektiva och likformiga lösningar bemöter vi med djupaste skepsis. När de dessutom drivs fram på detta sätt, med bristfälligt underlag och i en halsbrytande förändringstakt kan vi inte annat än att sätta oss på tvären. En skola som tar sin utgångspunkt i evidens och beprövad erfarenhet kan bara utvecklas med hjälp av en betydligt mer gedigen kritisk granskning av förutsättningar och forskning än vad utredningens ideologiskt färgade önsketänkande visar prov på. Vi skall absolut ha ett bildningssystem som ger möjligheter åt alla barn och bejakar deras olikheter. En extra tidigt införd enhetsskola kombinerat med tunghänta pekpinnar från det offentliga är inte vägen dit.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

Bilaga I till protokoll KSAU 2021-04-27 § 68

Socialdemokraternas förslag till yttrande över betänkandet Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67)

Nacka kommun lämnar följande synpunkter gällande förslagen i betänkandet Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska.

Sammanfattning

Nacka kommun instämmer i förslaget om kompetenshöjning för personal i förskolan och förslaget om en enhetlig utbildning till barnskötare.

Nacka kommun anser att en direktinskrivning i förskolan med största sannolikhet kommer att leda till att fler barn deltar i förskoleverksamheten, inte minst bland grupper som idag har lågt deltagande. Förslaget bör dock, om det genomförs, gälla alla barn och inte bara vissa.

Vidare anser Nacka kommun att förslaget om en obligatorisk förskola från 5 års ålder i grunden är positivt, men frågan bör utredas ytterligare. Ett införande av skolplikt vid 5 års ålder påverkar alla barn och vårdnadshavare och då måste alla för- och nackdelar i förslaget vägas mot varandra innan ett eventuellt införande.

Kommunen ska informera vårdnadshavare om förskolan genom uppsökande verksamhet

Nacka kommun instämmer i utredningens förslag om vikten att informera och kommunicera med vårdnadshavare vars barn inte är inskrivna i förskolan om rätten till allmän förskola. På vilket sätt det ska ske bör vara upp till varje kommun att avgöra.

Direktinskrivning i förskolan

Direktinskrivning av barn i den allmänna förskolan är ett bra sätt att öka antalet barn som tar del av den mycket viktiga pedagogiska verksamhet som förskolan erbjuder.

Direktinskrivning i förskolan skulle göra att dagens opt-in-system skulle ersättas med ett opt-out-system, något som skulle kunna innebära att fler barn i grupper med dålig kännedom om det svenska skolsystemet deltar i förskoleverksamhet, utan att någon tvingas delta. Nacka kommun anser att direktinskrivning, i kombination med mer information och kommunikation med vårdnadshavare, är en bra väg för att få fler barn i förskolan.

Om direktinskrivning genomförs anser Nacka kommun att alla barn som inte är inskrivna i förskola eller pedagogisk omsorg ska skrivas in och inte bara vissa grupper av barn som utredningen föreslår. Detta för att ge alla barn samma möjligheter oavsett bakgrund.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

PROTOKOLLSBILAGA I
Kommunstyrelsens arbetsutskott
2021-04-27

Obligatorisk förskola från 5 års ålder

En obligatorisk förskola för 5 åringar innebär en stor och genomgripande förändring i det svenska skolsystemet. En sådan förändring bör föregås av ett gediget utredningsarbete med en väl genomarbetad konsekvensanalys. Nacka kommun anser emellertid att det är en bra ambition att gå mot ett införande av elvaårig skolplikt i Sverige. Ett införande av skolplikt vid 5 års ålder påverkar alla barn och vårdnadshavare och frågan måste utredas ordentligt innan ett eventuellt införande.

Fler förskollärare och barnskötare och kompetenshöjande åtgärder

Förslaget om kompetenshöjande åtgärder för personal inom förskolan är bra. Rektorer och huvudmän som verkar i Nacka har framfört synpunkter på brister i dagens barnskötarutbildning och då framför allt inom vuxenutbildningen. Därför är förslaget om ett enhetligt innehåll i utbildningen bra och önskvärd.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

Bilaga 2 till protokoll KSAU 2021-04-27 § 68

Nackalistans förslag till yttrande över betänkandet Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67)

Direktinskrivning i förskolan

Direktinskrivning av barn i den allmänna förskolan betyder att förskoleplatser tas i anspråk som eventuellt inte kommer att utnyttjas och dessutom kommer kommunens administration att öka väsentligt. Eftersom den allmänna förskolan är frivillig kan det upplevas som ett tvång att barn direktinskrivs i förskolan. Möjligheten att välja förskola åsidosätts genom direktinskrivning då det finns en risk att det kan upplevas som ett tvång att gå på den förskola där barnet direktinskrivits. Nacka kommun anser att den bästa vägen för att få fler barn i förskolan och i den förskola som vårdnadshavare önskar är att informera och kommunicera med vårdnadshavare om deras rätt till allmän förskola och om utbudet av förskolor. Ett system där vårdnadshavare aktivt väljer förskola ger bättre förutsättningar för en bra förskoleplacering.

Nacka kommun anser att en bättre lösning vore att alla vårdnadshavare till barn som uppnår ålder för allmän förskola ges ett obligatoriskt förskoleval likt det skolval vi har idag. Det skall där gå att helt välja bort förskola om man så önskar eller välja att barnet deltar i annan pedagogisk verksamhet. Vi tror på allas rätt att utifrån barnets och familjens bästa göra egna val. På detta sätt så kommer alla vårdnadshavare att få information om vad förskoleverksamhet innebär och vara tvungna att ta ett aktivt val.

Nacka kommun anser att den verksamhet som idag bedrivs inom pedagogisk omsorg är av väldigt hög kvalitet och med hög nöjdhet hos föräldrar och bör även i fortsättningen ges likvärdiga villkor som förskoleverksamhet, något som utredningens förslag motverkar.

Om direktinskrivning genomförs anser Nacka kommun att alla barn som inte är inskrivna i förskola eller pedagogisk omsorg ska skrivas in och inte bara vissa grupper av barn som utredningen föreslår.

Detta för att ge alla barn samma möjligheter oavsett bakgrund.

Obligatorisk förskola från 5 års ålder

Nacka kommun avstyrker förslaget på en obligatorisk förskola från fem års ålder i dagsläget. Nyligen har det beslutats om att göra förskoleklassen obligatorisk och vi tycker att det klokaste vore att följa detta samt utvärdera denna förändring innan man tar nästa steg med att sänka skolpliktsåldern ytterligare. Vi vill också göra det lättare för barn i fem-årsåldern att kunna börja i förskoleklass om barnet anses ha rätt förutsättningar för det och att familjen anser att barnet behöver en ökad utmaning för att känna sig stimulerad och

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

PROTOKOLLSBILAGA 2
Kommunstyrelsens arbetsutskott
2021-04-27

komma till sin rätt. Ett förslag om obligatorisk förskola för alla femåringar kan motarbeta denna mer flexibla skolgång.

En obligatorisk förskola för 5 åringar innebär en stor och genomgripande förändring i det svenska skolsystemet. En sådan förändring bör föregås av ett gediget utredningsarbete med en väl genomarbetad konsekvensanalys. Nacka kommun anser att utredningen vare sig utrett frågan tillräckligt eller gjort en fullödig konsekvensanalys av ett införande av elvaårig skolplikt i Sverige. Ett införande av skolplikt vid 5 års ålder påverkar alla barn och vårdnadshavare och då räcker det inte med att basera förslaget på behovet för en liten grupp barn utan att ha prövat alternativa vägar.

Fler förskollärare och barnskötare och kompetenshöjande åtgärder

Förslaget om kompetenshöjande åtgärder för personal inom förskolan är bra. Rektorer och huvudmän som verkar i Nacka har framfört synpunkter på brister i dagens barnskötareutbildning och då framför allt inom vuxenutbildningen. Därför är förslaget om ett enhetligt innehåll i utbildningen bra och önskvärd.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------